

Rano proleće je ove godine izneverilo i u Specijalni rezervat prirode „Zasavicu“ stiglo po kalendaru, ni ranije ni kasnije.

- Uvek je u prirodi lepo - tvrdi Slobodan Simić, upravnik rezervata i kaže da je krenuo „vrhopuc“, da je sve procvetalo, trava zeleni a ptice su, posle opšte borbe za mesta, zauzele poziciju za parenje. Vratile su se prve laste, rode, krenula su prolećna jagnjenja, telenja i jarenja, a pristigla su i dva nova ždrebeta, i sve je to nešto što uveseljeva i što govori procvetavanju života, o novom životnom ciklusu.

Proleće je za razliku od zime uvek naporno na „Zasavici“. Veliki broj životinja (300 svinja, 200 magaraca - uglavnom magarica, 40 koza, 30 podolaca, ukupno oko 1.000 raznih životinja), u proleće i leto slobodno pasu po „Valjevcu“, u sastavu rezervata 300 ha velikom pašnjaku, a zimuju na salašu, što iziskuje puno radne snage da ih podmiri. Zima se jedino za 25 bosansko brdskih radnih konja, ne razlikuje od drugih godišnjih doba, jer i tada slobodno jezde pašnjakom. - Najveće zadovoljstvo svih nas sa „Zasavice“ je da sve te životinje vidimo u pravoj slobodi na ovom pašnjaku, i ja uvek insistiram da i posetioci njime prošetaju i vide životinje u potpunoj slobodi, kao pre 1000 godina - kaže naš sagovornik.

Kada su ptice u pitanju svakim danom situacija se menja. Dolaze ptice sa juga i sve se okupe oko 1. maja, sa gnezdaricama, kojih ima oko 145 vrsta, ukupno 230 vrsta ptica. Najilustrativniji primer za promene u prirodi su labudovi, koje do pre 10-15 godina na „Zasavici“ niko nije video, a danas tu zimuje po 30-40 jedinki. Ta slika je prisutna i na Dunavu i Savi, a to znači da su našli novu nišu pogodnu za razmnožavanje. Tako je i kod svih drugih vrsta ptica. Četiri godine unazad, na „Zasavici“ se radi veliki projekat tzv. „Atlas ptica“ i svaka regija ovog rezervata se u toku cele godine detaljno proučava i beleži se vrsta ptice, njihova brojnost, gnezda, vrši se GPS markiranje... Za to vreme konstatovano je deset puta više ptica nego što se mislilo da ih na „Zasavici“ ima. Veliki broj lugova, zabrana, šumaraka, čestara, kojih u „Zasavici“ ima u obilju, osnov su za postojanje svih vrsta ptica i ovih koje samo čujemo, pa do onih velikih, poput orla belorepana i drugih vrsta orlova koji samo navraćaju u rezervat, a gnezde se u nekoj bližoj ili široj okolini. Posebno zadovoljstvo je posmatranje vrsta ptica koje se legu na zemlji, na pašnjaku, što samo vešti posmatrači mogu da primete. Oni nevični prolaze i na pola metra i ništa ne primete, jer je priroda znalački kamuflirala.

Vodeni svet se takođe probudio. To se prvo vidi po lokvanjima koji su već počeli da niču. Štuka se već izmrestila. Ona se mresti najranije, a za 10-15 dana očekuje se aktivnost drugih vrsta poput babuške i drugih autohtonih vrsta. Početkom maja kreće i šaran i onda voda „vri“ od mrešćenja, jer se sve ribe mreste u plićacima. Dubina za ribe ne znači ništa, a na mnogim

moćnim rekama uništeni su razlivi, plitke tople vode, mrestilišta riba, pa ribe ima sve manje. „Zasavica“ ima neverovatan živi svet bentosa (biljke i životinje koje žive na dnu), što predstavlja ogromnu hranjivu osnovu za sve više organizme.

Pre dvanaest godina na „Zasavicu“ su vraćeni dabrovi. Danas žive u oko 17 kuća, i niz godina unazad ovaj prostor im nije dovoljan, i viđeni su u Jadru kod Loznice, Šabačkom kanalu, i za desetak godina, po mišljenju gospodina Simića, dabrovi će se vratiti u vodotokove širom Srbije, odakle su pre 100 godina nestali.

Kamp „Zasavica“, godinama slovi za najbolji u Srbiji, počinje sa radom u maju, kada i gosti počinju da dolaze u većem broju. SRP „Zasavica“ jedini rezervat koji radi 365 dana u godini, a dažke ekskurzije, posebno u maju, poslovni skupovi i seminari tokom letnjih meseci, idnuvidualne, porodične posete u zbiru dovedu od 35 – 40 hiljada turista godišnje. Tome doprinese i brone manifestacije, od kojih je najinteresantnija „Dan magarica“, koji će se ove godine zbog uskršnjih i prvomajskih praznika održati nedelju dana ranije, treće subote aprila. Ovoj životinji na „Zasavici“ posvećeno je, između ostalog i istaživanje koje je pokazalo vrednost magarećeg mleka, najsličnijeg majčinom, koje ne smeta nikome, i koje daje izvanredne podsticaje deci oboleloj od bronhitisa i astme, kao i starijim osobama.

Za Prvi maj je tradicionalno velika gužva jer, nažalost, naši ljudi samo tada masovno izlaze u prirodu. Misija „Pokreta gorana“ iz Sremske Mitrovice, upravljača ovog područja, je da što veći broj ljudi upoznaju sa vrednostima prirode i boravka na otvorenom, o tome da sa svojom decom treba što više vremena provedu u prirodi. Iako je zimi skromna poseta, jer se još uvek ne prepoznaje mogućnost dolaska u rezervat u to godišnje doba, od 1. aprila počinje puna sezona, a Zasavičani se trude da sve urade da gostima bude prijatno i sadržajno: Vidikovac, prezentacija biljnog i životinjskog carstva „Zasavice“, vožnja brodom „Umbra“, šetnja pašnjak, mini zoo vrt autohtonih starih rasa, restoran sa specijalitetima...

„Zasavica“ pripada onoj grupi rezervata i nacionalnih parkova koji 40-50% sredstava potrebnih za održavanje zarade sami, a ostalo dopunjuju međunarodnim projekatima, doprinosima Ministarstva životne sredine za čuvarsku službu i značajne pomoć grada Sremske Mitrovice. Uposleni u SRP i time pokazuju svoj domaćinski odnos prema ovom.

Gospodin Simić kaže da je im je najveća briga da obezbede nivo vode koji zadovoljava optimum onoga što priroda zahteva, a da ne ugroze seljačka gazdinstva u okolini. Kakvi su domaćini dokazuju i nalaženjem svake godine neke nove biljne vrste.

- Priroda je čudo neverovatno. Ma koliko istaživali još ima mnogo toga što ima da se istraži s obzirom da su instekti, uopšte u Srbiji, prilično zanemareni. A tu nam je milion vrsta sa neverovatnim oblicima, neverovatnim životnim pričama. Skloni smo da primetimo ono što je veliko, krupno, ali ovi sitni organizmi su fenomeni. Na prostoru „Zasavice“ determinisali smo i 300 vrsta gljiva, trenutno baštinimo više od 60 novih vrsta flore i faune koje smo u Srbiji samo mi, u rezervatu, registrovali. Ove zime je prvi put zvanično registrovana jedna vrsta ptice - sibirski travarka. U prirodi ima puno onoga što ne znamo. Da bi bili uspešni moramo da se angažujemo, ali i da zatražimo pomoć mnogih znalca, prirodnjaka, stručnjaka koji će svaku promenu i novu jedinku prepoznati, opisati, snimiti - zaključio je Slobodan Simić.

